

**FLER
BALTISKA
FÖRARE**

SIDAN 12

SENASTE NYTT: **ATL.nu** • Nr 78 • Pris 30:- • TISDAG 1 NOVEMBER 2011

Lantbrukets affärstidning

**Fusionen
påverkar**

emv

SIDAN 17

**Allt mer
åkermark
exploateras**

SIDAN 6

**Slut med
avel på
Flyinge**

SIDAN 14

LEDAREN
SIDAN 2

Prismörk-
ningen
hämmar
konkurren-
sen – ja, hela
näringen

Konflikt hotar gödselanalys

• Utvärderingen av gödselskattens slopande hotas efter att utredarna stött sig med Lantmännen. Lantmännen vägrar lämna ut sina priser om de är de enda som ska göra det.

SIDAN 4

Frederik Lotz, Arla Foods finanschef.

FOTO: CLAUS HAAGENSEN

**Arla inte
färdigväxt
med Milko**

SIDAN 15

I dag blir elen dyrare i söder

• När Sverige i dag delas upp i fyra elområden blir elen dyrare i söder och kanske billigare i norr.

SIDAN 6

**MARKNAD
SLAKTGRIS
SVERIGE
MASSA**

SIDORNA 17-19

Nya intrång på grisgårdar

Oro för ännu en djurrättskampanj

• Okända människor har på nytt tagit sig in i stallarna hos flera grisbönder runt om i Sverige. Grisföretagarna befarar att djuraktivister trappar

upp kampen mot dem igen, precis som vid den så kallade grisskandalen för två år sedan.

SIDAN 5

**Skogsbruk
som vill
utmana**

SIDORNA 8-9

CERTIFIERAD. Nils Fagerberg är Sveriges första jägmästare som är certifierad i Naturkultur – ett kontinuitetsskogsbruk där skötseln inriktas på att bara skörda mogna träd.

FOTO: HANS RUNESSON

**Månadens
vara
november**

Vinterhandske Tegera 9162
236:-

Ord pris 303:-. Pris exkl moms.
Stl 10, Art nr 616,9162-10, Stl 11, Art nr 616,9162-11
Gäller 1/11 - 30/11 2011 med reservation för slutförsäljning.
www.lantmannenmaskin.se, 0771-38 64 00

**Lantmännen
Maskin**

SKOG
SIDORNA 8-12

► Estniska chaufförer
kör flis åt Neova

SIDAN 12

Metoden som utmanar i skogen

Skogsägare får hjälp att lägga om till Naturkultur

ULVSÅKRA (ATL)

Som första och enda jägmästare i Sverige hjälper Nils Fagerberg skogsägare att lägga om till Naturkultur. Ett skogsskötsel-system som retar och utmanar etablissemangen.

Mer pengar till skogsägaren, bättre naturvård, lika bra tillväxt, bättre motstånd mot stormar och skadeinsekter, minskade koldioxidutsläpp och inga fler kalhyggen. Låter det för bra för att vara sant? Det tror inte Nils Fagerberg, som är en ovanlig jägmästare, verksam i Hult, mitt i Småland. Han delar inte den traditionella synen att kalhyggesbruket, eller trakthyggesbruket, nödvändigtvis är den bästa metoden att skapa tillväxt, välstånd och naturhänsyn.

Nyligen startade han en firma som ska hjälpa skogsägare att lägga om sitt skogsbruk till ett kontinuitetsskogsbruk där skötseln inriktas på anpassade gallringar som plockar ut mogna träd och lämnar mindre att växa vidare.

Många uppdrag

– Det har varit jättetufft att komma i gång. Men nu går det riktigt bra. Jag har knappt tid att åta mig alla uppdrag som kommer in. Han tror att allt fler enskilda skogsägare är nyfikna på möjligheten att tjäna mer pengar på bättre timmer och att de uppskattar chansen att slippa fula kalhyggen.

– Kan man sköta skogen skiktad, som är det naturliga sättet för skogen att växa, skapas ett högkvalitativt virke som ökar lönsamheten för skogsägare.

Det Nils Fagerberg gör ute i

skogen är att märka de mogna träden som ska avverkas. Och det kräver gedigen kunskap. Man måste kunna bedöma vilka träd som är mogna att avverka, vilka träd som ska bli nästa dominant i området, kunna bedöma virkeskvalitet och se det unika i det biologiska samspelet på varje plats i skogen.

Som att spela schack

– Det är lite som att spela ett parti schack. Man väljer hela tiden mellan olika drag som ger olika utveckling av skogen på platsen.

Men naturkulturmetoden är kontroversiell och forskning- en på området är bristfällig.

– De enda försök som gjorts på skiktade skogar hittills är på gran i norra Sverige. Trots att det nästan alltid är tall som producerar bäst där. En del av kritiken går ut på

att tillväxten blir mycket sämre med naturkultur.

– Jag kan inte se att tillväxten i skogen ska bli lägre bara för att skogen är skiktad. Om barrmassan, eller bladmassan, som solen träffar hålls på samma nivå i den skiktade skogen som i den enskiktade skogen, borde också tillväxten bli densamma, säger Nils Fagerberg.

En viss oro

Men massaindustrin är kanske orolig för att Naturkultur ska få fäste. De små omogna träd som används till massa kan bli färre med naturkulturmetoden.

Hårje Rolfsson

040-601 64 73 • harje.rolfsson@lrfmedia.lrf.se

ATL

.nu

TYCK TILL:

Kan du tänka dig att gå över till ett hyggesfritt skogsbruk?

ENSAM. Nils Fagerberg är Sveriges första och hittills enda jägmästare som är certifierad i skogsskötselssystemet Naturkultur.

FOTO: HANS RUNESSON

Bättre avkastning och skiktad skog

Beräkningar visar en nästan femtio procent bättre avkastning för skogsägaren med Naturkultur än med traditionellt kalhygge.

Nuvärdesberäkningen ovan ger 59 500 kronor per hektar för kalhyggesmetoden mot 87 400 för naturkulturmetoden. Nästan 30 000 kronor mer per hektar, men då är skogen redan skiktad. En vanlig enskiktad skog hade givit mindre skillnader i början.

Men varför lägger inte alla om till denna typ av skogsbruk?

– Det är svåra beräkningar

och det går alltid att ifrågasätta dem. Men för mig är det solklart. Visst, det är en omställningsperiod, men i det långa loppet, och om du får mer betalt för kvalitetstimmer än för massaved, så är Naturkultur bättre, säger Nils Fagerberg, jägmästare och certifierad trädmärkare enligt Naturkultur.

Fungerar Naturkultur överallt?

– Ja, jag menar att Naturkultur kan bedrivas på alla typer av skogsmarker oavsett klimatläge, marktyp och trädart.

Hårje Rolfsson

040-601 64 73 • harje.rolfsson@lrfmedia.lrf.se

50

procent bättre avkastning med Naturkultur visar beräkningar.

AVVERKA RÄTT TRÄD. När ett mässig tillväxt ska det märkas och platsen utses och få utrymme att

Jämförelse mellan metoderna

	Naturkultur 3%	Kalhyggesbruk 3%
Inkomst nu	41 400 kr	58 800 kr
Utgift för återväxt	- 2 000 kr	- 6 900 kr
Nuvärde av beskogad mark	48 000 kr	7 600 kr
Summa	87 400 kr	59 500 kr

► Siffrorna kommer från rapporten "Tillväxtreaktion och ekonomi efter gallring enligt principen Naturkultur", UBICON, Rapport 8, 2007, Mats Hagner. Beräkningar gjorda 2007 efter uppföljning av en Naturkulturavverkning 2001/2002. Utgångsbeståndet var en grandominerad, fullskiktad barrblandskog i Jämtland på 206 skogskubikmeter/hektar. De flesta träden över 27 cm i brösthöjd avverkades. Ståndortsindex är G22.

FAKTA

Maximerar nuvärdet

● Målsättningen med Naturkultur är att maximera nuvärdet i varje enskild trädgrupp. Med trädgrupp menas en grupp av träd som delar växtresurser med ett centralt dominerande träd.

Varje avverkning skraddarsys för att optimera markens nyttigheter och värdeavkastning efter markägarens målsättningar. I stället för att avverka all skog en gång vart 80:e år, så går man i kontinuitetsskogsbruket in med 15 till 30 års mellanrum, beroende på hur bra det växer, och avverkar 30 till 40 procent av volymen.

En central princip i Naturkultur är att fastställa vid vilken diameter som träd anses vara mogna att avverka. Diametern bestäms för varje ståndort, trädslag och avverkningstillfälle. Regeln är att ett träd anses vara moget när dess värdetillväxt är mindre än markägarens avkastningskrav räknat i procent.

Det är skogsprofessor Mats Hagner som ger utbildningen som leder fram till certifikat i Naturkultur.

Källa: Föreningen Naturbruk och Nils Fagerberg

FRAMTIDA HOT. Jan Stenlid, professor i skogspatologi vid SLU, arbetar för att samhället ska bli mer vaksamt mot framtida hot från nya skadegörare.

FOTO: JULIO GONZALEZ

Nya arter hotar skogen

Flera obehagliga arter kan hota den svenska skogen i ett framtida ännu varmare klimat. Bland annat riskerar en svampliknande arthropare att få fäste.

Internationella forskare träffades i förra veckan i Uppsala för att diskutera hur det förändrade klimatet skapar nya hot mot skogarna.

Redan nu orsakar en rad olika svampsjukdomar förluster på mer än en miljard kronor årligen för skogsägarna i Sverige.

Kan bli värre

Och det kan bli än värre om klimatet fortsätter att förändras.

Bland annat är svenska forskare rädda för en svampliknande organism av släktet Phytophthora som har orsakat plötslig ekdöd i Nordamerika, som dödar blåbär i Norge och som har hoppat över till lärkträd i Storbritannien.

Kan spridas inåt landet

– Det är lite obehagligt. Den har en kapacitet att ändra mönster på ett sätt vi inte har förstått förr. I de simuleringar vi gjort över riskområden i Europa så har vi sett att den organismen kan komma in på svenska västkusten och även sprida sig inåt landet om klimatet tillåter det, säger Jan Stenlid, professor i skogspatologi vid SLU och verksam vid forskningsprogrammet Future Forests.

Phytophthora har redan påträffats i svenska plantsko-

lor, men inte spridit sig vidare.

Den ökande globala handeln med växter är tillsammans med klimatförändringarna ett allvarligt hot.

Andra länder

– Handeln med växter har ökat jättemycket och vi köper även fler stora träd med mycket jord omkring. Förr var det mer lokala plantskolor. Nu köps det in från andra länder som Italien och Polen.

Ett varmare klimat kan också göra att en för Sverige ny skottsjukdom på tall, liknande den svåra svampsjukdomen gremmen-iella, som nu finns i norra Tyskland, kan sprida sig över Östersjön.

Syftet med forskarträffen i Uppsala var bland annat att lägga grunden till en nationell strategi för att möta hotet från invasiva arter.

Vaknar till liv

– Vi har börjat vakna till liv i Sverige och vara medvetna om problemen. Bland annat har Skogsstyrelsen börjat göra mer noggranna inventeringar och uppföljningar. Det är jättebra.

En tidig upptäckt gör att det blir mycket billigare sanering. Och det kan betala hela kostnaden för själva inventeringen.

Härje Rolfsson

040-601 64 73 • harje.rolfsson@lrfmedia.lrf.se

1

Svampsjukdomar orsakar förluster på över 1 miljard kronor per år.

”Det är lite obehagligt. Den har en kapacitet att ändra mönster på ett sätt vi inte har förstått förr

Sjunkande priser på trävaror

● **MEDELVÄRDET** på de svenska trävaror som exporteras fortsätter att sjunka.

Under årets första åtta månader låg medelvärdet för sågade och hyvlade trävaror på 1 933 kronor per kubikmeter FOB (fritt ombord).

Det är 8,5 procent lägre än under motsvarande period

ifjol, enligt Skogsindustriernas statistik.

Furu som inte hyvlats har sjunkit mest i värde. Medelpriserna var januari–augusti 11,6 procent lägre än 2010. Priserna på gran som inte hyvlats har sjunkit med 7,1 procent.

ATL

träd är moget och inte längre har en bra värdeavverkas. Och sedan ska nästa dominant träd på växa till sig.